

Juryrapport finale Write Now! 2017

Dag lieve zenuwachtige schrijvers, dag zweethanden, dag opgeblazen buiken, dag weke knieën. Dag moeders van de zenuwachtige schrijvers, die moeite hebben hun tranen in te houden (dat had de mijne in elk geval, en ik geloof dat ze zelfs gilde toen mijn naam werd genoemd). Dag trotse vaders en vrienden. Welkom.

Ik heb het altijd lichtelijk wreed gevonden om een programma aan een prijsuitreiking vooraf te laten gaan. Jullie gedachten vormen nu een eindeloze polonaise van 'ben ik het wel-ben ik het niet-ben ik het wel' en jullie zijn niet in staat je te concentreren op mooie liedjes of grapjes van presentatoren. Mijn complimenten omdat jullie de voorstelronde al zijn door gekomen. Ik geloof dat ik vorig jaar alleen maar zei dat ik heel nodig moest plassen toen de presentatrice vroeg me iets over mezelf te vertellen.

Nog een paar minuten en jullie zijn uit die gruwelijke polonaise verlost. Zal ik je zeggen dat het zelfs oplucht als je het niet geworden bent? Ik kan dat weten, ik stond voordat ik afgelopen jaar won al twee keer eerder in de finale. Eindelijk weer even ademhalen, knuffelen met je verkering of je ouders. Toch zal je gaan twifelen, als je niet een van de drie winnaars bent. Ook dat weet ik. En dat is precies waarom ik wil dat jullie daarvoor waken. Want twijfels over je kunnen als schrijver zijn niet nodig.

Jullie hebben al een boel overwonnen. En dan bedoel ik niet alleen het winnen van een voorronde, of een wild card. Dan bedoel ik besluiten dat je gaat schrijven, dat je dit verhaal of deze gedichten echt af gaat maken, dat je het bijna weggooit, het toch afmaakt, het aan iemand laat lezen die veel te kritisch is, je het herschrijft, het weer weg wilt gooien en dan toch besluit dat het een publiek verdient en het instuurt naar Write Now!. Laten we niet vergeten dat dat allemaal vooraf is gegaan aan vandaag. Ik vind jullie moedig en ja, jullie verdienen een publiek.

En voor nu waren wij, de juryleden, dat publiek en we hebben het naar onze zin gehad. Er vielen twee dingen op: de hoeveelheid poëzie onder de inzendingen en hoe onmogelijk het is om proza met poëzie te vergelijken. En ten tweede: jullie thematiek. Want in bijna alle verhalen en gedichten stond een afwezige, een bijna afwezige of een net weer teruggevonden ouder centraal. En daar was ik blij om. Niet om het leed natuurlijk, maar omdat jullie je daarmee ver gehouden hebben van de normale jonge-mensen-thematiek. Ik was blij omdat jullie je vingers niet gebrand hebben aan jonge studentes die naar de grote stad vertrekken om daar het echte leven te ontdekken, of aan onnodig zware verhalen over drank en drugs. Mijn complimenten. Jullie hebben bijna allemaal buiten jezelf om durven schrijven.

De teksten gingen over een cursus kinder-ehbo, over de Kardashians, en over een fallusvormige krultang, vrouwenborsten in de zon, zonnebrand die om iemand heen waaiert als ze het water instapt, internationale vrachtwagenchauffeurs, een vrouw die rechtkomt in kamelenstijl, over iemand met zijn gezicht op een hete hamburgerplaat willen drukken, homevideo's en een jongen die oorbellen voor zijn moeder koopt en doet alsof zijn vader dit deed. Ik heb genoten van jullie details, ik ben dol op details. Wie over een schrijver zegt dat hij teveel details gebruikt, kijkt zelf te weinig om zich heen.

Er is een verhaal dat ik aandacht wil geven voor ik doorga naar de winnende teksten, omdat deze tekst voor zoveel verdeeldheid tussen de juryleden zorgde. De een vond het pijnlijk schrijnend, anderen vonden het klinisch en niet zacht geschreven. Er was een jurylid dat het juist heel teder vond, hoe de hoofdpersoon zijn vrouw als een patiënt in plaats van een echtgenoot ziet en dat probeert te compenseren. Waarom ik dit verhaal toch noem is omdat ik het bijzonder vind als je zo'n verdeeldheid weet te creëren – dan heb je wat mij betreft echt iets te vertellen. Dus, **Willemijn Kranendonk**, blijf ons choqueren.

En nu het moment waarop ik zelf bijna in mijn broek plaste: het bekendmaken van de winnaars. Ik moest destijds zo nodig dat toen ik het podium afrende, ik in paniek een vreemde heb omhelsd die in mijn weg stond voor de ingang van het toilet.

De derde prijs kennen we toe aan een serie gedichten. Na het lezen van deze gedichten riepen er drie van de vijf juryleden (en met een enthousiasme dat je niet snel zult horen bij dit soort kritische lezers): 'dit was mijn favoriete poëzie-inzending!' Ze vormen een eenheid, een echte cyclus, wat we bij een deel van de andere poëzie-inzendingen misten. Hier is sprake van een geheel met een duidelijk overkoepelend thema: de dreiging van de nieuwe tijd, waardoor je meteen aan terrorisme denkt. Het melancholische van opgroeien op het Belgische platteland wist niet iedereen van ons te pakken, maar we wisten allemaal zeker: hier was goed over nagedacht, hier waren niet zomaar een paar gedichten bij elkaar gezocht. Een jurylid noemde het liefkozend: de terugkeer van de plattelandspoëzie. Daarom ben jij, **Mattijs Deraedt**, met je gedichten de winnaar van de derde prijs van Write Now! 2017.

De teksten waaraan we de tweede en eerste prijs toekennen waren heel verschillend, qua ritme, qua opbouw, qua personages, maar ook hier kwam de afwezige of bijna afwezige ouder in terug.

Het verhaal dat de tweede prijs wint voelt 'af'. Er is hier een regisseur aan het werk, het ritme klopt, de afbrekingen vormen een fijne afwisseling. De zinnen zijn helder geformuleerd en goed geschreven. Er spreekt een ingehouden emotie uit die onze aandacht vasthield. De hoofdpersoon maakt veel emoties door in dit verhaal, maar blijft altijd geloofwaardig. Er is een onmacht voelbaar die heel jongensachtig, grappig en echt is. De hoofdpersoon schaamt zich en is boos, maar later onverwacht teder. Ik ben zelf heel erg fan van de tederheid die doorklonk toen het ging over het geven van bloed, een handeling die werd beschreven als een vorm van aanraken.

Maar wat ons allemaal stoorde was de plotse verandering van gedachten in de laatste drie regels. Die kwam zo onverwachts dat het ons teleurstelde, het voelde alsof het verhaal een laatste kritische blik had gemist. Dit bleek ook uit de sluimerende homoseksualiteit en de gesprekken in de snackbar. Het waren op zichzelf heel goede scènes, maar ze overkoepelden niet genoeg. Toch vonden we het een pakkend verhaal, deze schrijver heeft veel gevoel voor opbouw, ritme en karakter. **Laurens Duyts**, je hebt met *O-negatief* de tweede prijs van Write Now! 2017 gewonnen.

De winnende tekst zit slim in elkaar. Het is geen traditioneel verhaal, het heeft geen plot, waar sommige juryleden wat aan moesten wennen. Maar na de tweede lezing waren we overtuigd: het is veel doordachter dan het op het eerste gezicht lijkt. Niet alles wordt uitgelegd, maar dat is ook niet nodig. Er is een relatie met het actuele publieke debat, maar het verhaal wordt nergens belerend of uitleggerig. Het is knap om grote thema's klein te kunnen maken, en zo de vergelijking te trekken naar het persoonlijke. Het was een goede keuze om het verhaal vanuit het perspectief van een kind te vertellen. Vanuit dit perspectief is het opeens vernieuwend en logisch als de structuur niet helemaal klopt – zo werkt een kinderhoofd namelijk ook.

De aangespoelde vluchtelingen vormen een duidelijke, maar geen opdringerige vergelijking met wat het hoofdpersonage doormaakt. Het gaat allemaal om het wees-zijn, het verliezen van een ouder, en daarmee het verliezen van een thuis. Sommigen van ons vielen over het einde: waarom zou je het afscheid van de moeder nog eens laten zien? Er was al lang duidelijk dat ze weg was. Maar uiteindelijk speelden het inlevingsvermogen, de mooie, verzorgde taal en de knappe parallel de belangrijkste rol in ons oordeel.

Hier is een schrijver aan het woord die ambitieus schrijft, maar nergens pretentius wordt en ik denk dat dat een van de grootste complimenten is die je als beginnend schrijver, of welk soort schrijver dan ook, kunt ontvangen. Gefeliciteerd, **Kyrian Esser**. Want met *Grote lijnen, kleine mannen* heb jij de finale van Write Now! 2017 gewonnen.

Roos Vlogman (juryvoorzitter finale Write Now! 2017)

Erik Brus

Ann Jooris

Janneke Siebelink

Maud Vanhauwaert